

บทที่ ๔

สรุปและขอเสนอแนะ

คนธรรมดาปรากฏทั้งในวรรณคดีสันสกฤตและวรรณคดีบาลี แต่ฐานะและบทบาทต่างกันออกไป พอสรุปได้ดังนี้

คนธรรมดาในวรรณคดีสันสกฤตบางทีก็ว่าเกิดจากพระพรหม บางทีก็ว่าเกิดจากพระกฤษณะปะกับนางอริษฏา มีมาตั้งแต่สมัยพระเวท แต่ลักษณะและบทบาทยังไม่เด่นชัด เช่น ปรากฏในรูปของแสงสว่าง เกี่ยวข้องกับดวงอาทิตย์ เกี่ยวข้องกับ รุ่งกินน้ำ เป็นต้น พอมาถึงสมัยมหากาพย์ คนธรรมดาที่มีลักษณะชัดเจนนั่น เป็นพวกที่มีรูปร่างสวยงาม เสียงหวานไพเราะ มีความสามารถทางด้านดนตรีเป็นพิเศษ มีฐานะเป็นบริวารของเทวดา ทำหน้าที่เล่นดนตรีให้ความสุขแก่เทวดา และติดตามเทวดาไปทุกหนทุกแห่งด้วย

คนธรรมดาที่มีรูปร่างสวยงาม เสียงหวานไพเราะ และมีนิสัยเป็นคนเจ้าชู้ ทั้ง ๆ ที่มีนางอัปสร เป็นคู่อยู่แล้วก็ตาม

คนธรรมดาที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อถือของชาวอินเดียสมัยก่อนอยู่มาก เช่น เค็งหนิง เกิดมาถือว่าอยู่ในความดูแลของคนธรรมดา หรือมีคนธรรมดาเป็นสามี พิธีแต่งงานต้องเชิญคนธรรมดามาร่วมในพิธีด้วย จนกระทั่งการแต่งงานของคนธรรมดา กลายมาเป็นการแต่งงานแบบหนึ่งของชาวอินเดีย เรียกว่า คนธรรมดาวิวาห์

คนธรรมดาในวรรณคดีบาลี เกิดจากมนุษย์ที่ทำบุญไว้มากและตั้งความปรารถนาเอาไว้ เมื่อตายไปจึงไปเกิดเป็นคนธรรมดา พวกนี้มีฐานะต่ำกว่าเทวดา ถึงแม้จะกล่าวไว้ว่ามีคนธรรมดาจำนวนมาก แต่ที่มีบทบาทเด่นชัดมีเพียงปัญจสิขะ

คนเคียวเท่านั้น ซึ่งมีความสามารถในการคิดพินเป็นเลิศ คนธรรมดาในวรรณคดี
บาลี ไม่เจ้าชู้เหมือนคนธรรมดาในวรรณคดีสันสกฤต เช่น บัญญัติชะมีใจเคียวรักเคียว
เฉพาะนางภัททาสูริยวิจฉสาเท่านั้น

ขอเสนอแนะ

อมมุขย์ในวรรณคดีสันสกฤตและวรรณคดีบาลียังมีอีกหลายจำพวก เช่น
อสูร ภูค ทัตย์ กิณนร กุมภันท์ รากษส วิทยาธร เป็นต้น น่าจะได้มี
ผู้ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวความเป็นมา และบทบาทของอมมุขย์แต่ละพวกอย่างละเอียด
เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวรรณคดีสันสกฤต วรรณคดีบาลี และวรรณคดีไทยให้กว้าง
ขวางออกไป.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย